

Monitoring

Diergezondheid

Rundvee

Monitoringsflyer derde kwartaal 2018

Data-analyse tot en met tweede kwartaal 2018

De sterftekenngetallen geven een wisselend beeld. Opvallend was de verhoogde sterfte van runderen ouder dan 1 jaar, geormerkte kalveren tot en met 14 dagen en 15 tot 56 dagen. De sterfte van niet-geormerkte kalveren

was lager dan voorgaand kwartaal. Op de zoogkoeienbedrijven bleef de sterfte van runderen ouder dan 1 jaar en niet-geormerkte kalveren stabiel.

Bijzondere bevindingen uit de monitoring

Abortuspiek ten gevolge van *Actinobacillus seminis* bij melkkoeien

Een practicus belde eind augustus de Veekijker over een bedrijf met acute abortusproblemen, zonder dat de koeien ziek waren. De verwerpende koeien bleken drie dagen voorafgaand een koortspiek te hebben gehad en kregen na het verwerpen een etterige baarmoederontsteking. Bloedonderzoek van de verwerpers toonde geen afweerstoffen aan tegen BVD, IBR, Salmonella en Neospora.

In totaal verwierpen zeven dieren, waarvan drie vruchten met nageboorten werden ingestuurd voor sectie. Alle nageboorten vertoonden een typische necrotische ontsteking. Uit twee van de drie verworpen vruchten werd *Actinobacillus seminis* gekweekt. In de literatuur staat dat een infectie met deze kiem bij schapen kan leiden tot abortus, over abortus bij rundvee is niks bekend. Aangezien het sectiebeeld bij de drie vruchten een gelijk beeld vertoonde en bij twee van de drie foeten *A. seminis* werd aangetoond, is *A. seminis* zeer waarschijnlijk de veroorzaker van de abortusproblemen.

Op het bedrijf is navraag gedaan naar eventueel contact met schapen. De enige link was dat er schapen waren geweid naast het perceel waar gekuuld was. De

veehouder voerde deze kuil vanaf één week voordat de eerste koe aborteerde. In de literatuur staat een mogelijk verband tussen de bacterie en vruchtbaarheidsproblemen (bijbal ontsteking) bij rammes en bokken. Er zijn de laatste tien jaar geen gevallen vastgesteld in Nederland. In het Verenigd Koninkrijk komt de kiem bij schapen vaker voor en leidt dan tot problemen. De kiem is genoemd als oorzaak van mastitis en polyarthritis bij schapen en is geïsoleerd bij rundvee in Nieuw-Zeeland (1983). Er is afgesproken met de dierenarts contact op te nemen met Veekijker als soortgelijke problemen zich opnieuw voordoen.

Kort Nieuws

- **BVD:** 75 procent van de melkveebedrijven heeft de status BVD-vrij of BVD-onverdacht.
- **IBR:** 75 procent van de melkveebedrijven heeft de status IBR-vrij of IBR-onverdacht.
- **Luchtwegaandoeningen:** Afname aantal gediagnosticeerde aandoeningen aan de longen en luchtwegen (o.a. *Mannheimia haemolytica*), vermoedelijk door langdurig warm weer.
- **Rundertuberculose (TBC; *Mycobacterium bovis*)** in België: in maart 2018 meldde de FAVV (de Belgische NVWA) de vondst van het eerste besmette bedrijf in 2018. Bij de koppeltuberculaties zijn ondertussen vier nieuwe besmette bedrijven vastgesteld en zijn door contacten met de nieuwe haarden nog van 49 bedrijven de statussen opgeschort tot de tuberculaties zijn uitgevoerd.

Lees verder op de volgende pagina

De informatie die in de monitoring wordt gebruikt, wordt op verschillende manieren verzameld. Hierbij ligt het initiatief gedeeltelijk bij dierenartsen en veehouders en gedeeltelijk bij GD. De informatie wordt integraal geïnterpreteerd om de doelstellingen van de monitoring, het snel signaleren van diergezondheidsproblemen enerzijds en het volgen van meer algemene trends en ontwikkelingen anderzijds, te bereiken. De veehouderijsector in de vorm van interbrancheorganisaties ZuivelNL en Stichting Brancheorganisatie Kalversector (SBK) en het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV) zijn de medefinanciers van de monitoring.

Wohlfahrtiimonas chitiniclastica bij fokkalf met diarree

Uit een mestmonster van een kalf van 6 weken oud is de potentieel zoönotische kiem *Wohlfahrtiimonas chitiniclastica* gekweekt. Het fokkalf had diarree en was het enige dier in die leeftijdsgroep met dit symptoom. De practicus stuurde het mestmonster in, omdat er een verdenking was voor een salmonella-infectie, maar uit het mestmonster is geen salmonella gekweekt. Het kalf knapte ondanks de behandeling met een antibioticum niet op en is geëuthanaseerd.

Twee weken later is er opnieuw melding gedaan van een kalf van 2 weken oud met identieke verschijnselen. Dit kalf is ter sectie aangeboden. De betreffende kiem is daarbij niet geïsoleerd. In de literatuur is de kiem eerder beschreven bij een ernstige ontsteking van de klauw van een rund en een wondinfectie bij een hert. Het risico op overdracht vanuit de mest van een kalf op de mens is onbekend. De veehouder is geadviseerd om algemeen hygiënische maatregelen toe te passen. De positieve bevinding is gemeld bij de Begeleidingscommissie.

Kort Nieuws *vervolg*

■ **Blauwtong:** in Frankrijk werden in het derde kwartaal zeventien nieuwe besmettingen geconstateerd (BTV-4 en BTV-8). In Engeland werd in september voor de derde keer in 2018 bij uit Frankrijk geïmporteerde dieren (2 koeien en 4 schapen) het blauwtongvirus met de PCR-test aangetoond.

Opvolging eerder gemelde bijzonderheden

Atypische longontsteking

Er zijn inmiddels bij pathologisch onderzoek een paar kalveren (en een lam) gezien met het longbeeld van 'atypische pneumonie' zonder duidelijke oorzaak. Bacteriologisch en virologisch onderzoek toonden geen ziekteverwekkers aan. Ook een bredere screening op een groot panel van bekende virale aandoeningen leverde geen aanwijzing voor een virale infectie op. Gezien de spreiding in zowel tijd als geografie, is een infectieuze oorzaak onwaarschijnlijk. De hypothese dat een ontsmettingsmiddel een rol speelt, lijkt niet waarschijnlijk, maar kan ook nog niet uitgesloten worden. Een tweede hypothese is een relatie met het voermanagement. Er zijn op de twee bedrijven waar het beeld als eerste werd gezien, na aanpassingen aan de melk-/waterverstrekking geen nieuwe gevallen meer gezien. Er wordt een pilot

opgezet om bij nieuwe gevallen deze hypothese nader te onderzoeken. Er is contact geweest met internationale

monitoringsnetwerk over dit verschijnsel. In België is het longbeeld van 'atypische pneumonie' ook waargenomen.

Diergezondheidssituatie in Nederland

DIERZIEKTE	SITUATIE NEDERLAND	Resultaat monitoring derde kwartaal 2018
Artikel 15 GWWD aandoeningen (ziekten die genoemd zijn in artikel 2-9 van de 'Regeling preventie, bestrijding en monitoring van besmettelijke dierziekten en zoönosen en TSE's')		
Aujeszký	Officieel vrij sinds 2004.	Geen infecties aangetoond.
Blauwtong	Officieel vrij sinds 2012 (alle serotypen). Jaarlijkse screening.	Geen infecties aangetoond.
Brucellose	Officieel vrij sinds 1999. Bewaking via bloedmonsters van verwerpers.	Geen infecties aangetoond.
Boviene Spongiforme Encephalopathie (BSE)	Sinds 2010 bij bewaking geen gevallen meer vastgesteld (totaal tussen 1997–2009 88 gevallen). OIE-status: 'negligible risk'.	Geen infecties aangetoond.
Leukose	Officieel vrij sinds 1999. Bewaking via tankmelk en bloedmonsters van slachtrunderen.	Geen infecties aangetoond.
Lumpy Skin Disease (LSD)	Officieel vrij.	Geen infecties aangetoond.
Miltvuur	Niet aangetoond sinds 1994. Bewaking via bloeditstrijken plotseling gestorven runderen.	Geen infecties aangetoond.
Mond-en-klauwzeer (MKZ)	Officieel vrij sinds 2001, laatste regionale uitbraak in 1986 en 2001.	Geen infecties aangetoond.
Rabiës	Officieel vrij sinds 2012.	Geen infecties aangetoond.
Rundertuberculose	Officieel vrij sinds 1999.	Geen infecties aangetoond.
Artikel 100 GWWD aandoeningen (ziekten die genoemd zijn in artikel 10 van de 'Regeling preventie, bestrijding en monitoring van besmettelijke dierziekten en zoönosen en TSE's')		
<i>Campylobacter fetus</i> ssp. <i>venerealis</i> en <i>Trichomonas foetus</i>	In 2009 is voor het laatst bij bewaking een infectie met <i>Campylobacter fetus</i> ssp. <i>venerealis</i> aangetoond.	Geen infecties aangetoond.
Leptospirose	0,8 procent van de niet-melkleverende bedrijven had dieren met afweerstoffen*.	98 procent van de melkveebedrijven heeft de <i>L. hardjo</i> -vrijstatus.
Listeriose	Incidenteel aangetoond als ziekteverwekker.	Eén infectie aangetoond bij sectie.
Salmonellose	9,5 procent van de niet-melkleverende bedrijven had dieren met afweerstoffen*.	97 procent van de melkveebedrijven had een gunstige tankmelkuitslag in het tweede trimester van 2018 (landelijk programma Qlip).
Yersiniose	Incidenteel aangetoond bij rundvee, met name bij verworpen vruchten.	Geen infecties aangetoond.

Vervolg tabel

DIERZIEKTE	SITUATIE NEDERLAND	Resultaat monitoring derde kwartaal 2018
Overige OIE-lijst aangifteplichtige ziekten in Nederland		
Boviene Virus Diarree (BVD)	Van de melkveebedrijven had 8,7 procent aanwijzingen voor een recente BVD-viruscirculatie**. 14,5 procent van de niet-melkleverende bedrijven had een recente BVD-viruscirculatie**.	Van de melkveebedrijven heeft 75 procent de BVD-vrijstatus of BVD-onverdachtstatus.
Infectieuze Boviene Rhinotracheïtis (IBR)	15,6 procent van de melkveebedrijven IBR afweerstoffen aangetoond in tankmelk**. De geschatte prevalentie op niet-melkleverende bedrijven is 9,6 procent**.	Van de melkveebedrijven heeft 75 procent de IBR-vrijstatus of IBR-onverdachtstatus. Bij 8 procent van de 38 bedrijven die neusswabs instuurden werd veldvirus aangetoond.
Paratuberculose	100 procent van de melkveebedrijven heeft een PPN-status.	76 procent melkveebedrijven heeft status A (onverdacht).
Tekenziekten	Teken besmet met <i>Babesia divergens</i> , <i>Anaplasma phagocytophila</i> en <i>Mycoplasma wenyonii</i> komen voor in Nederland.	Op twee bedrijven infecties Babesia divergens aangetoond.
Overige infectieuze aandoeningen bij rundvee		
Boosaardige Catarraal koorts (BCK)	Infecties met Ovine herpesvirus type 2 komen incidenteel voor.	Drie infecties aangetoond bij sectie.
Leverbot	Leverbot komt voor in Nederland vooral in waterrijke/natte gebieden.	Infectie aangetoond in monsters van 9 rundveebedrijven. Leverbotprognose: geen ernstige infecties verwacht door langdurige droogte.
Neosporose	Belangrijke infectieuze oorzaak van verwerpen.	Infectie acht keer aangetoond in ingezonden verworpen vruchten.
Q-koorts	Bij 73 procent van de melkveebedrijven zijn afweerstoffen aangetoond in tankmelk**.	Eén infectie aangetoond in een verworpen vrucht.

* Eindrapport Specifieke Monitoring 2013-2014; prevalentiestudie

** Eindrapport Specifieke Monitoring 2015-2016; prevalentiestudie

